

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУСПІЛЬНИХ НАУК:
СОЦІОЛОГІЯ, ПОЛІТОЛОГІЯ,
ФІЛОСОФІЯ, ІСТОРІЯ**

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
11–12 жовтня 2019 р.

Київська наукова
суспільнознавча
організація

КИЇВ 2019

Громадська організація
«Київська наукова
суспільнознавча організація»

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

учасників міжнародної
науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК:
СОЦІОЛОГІЯ, ПОЛІТОЛОГІЯ, ФІЛОСОФІЯ, ІСТОРІЯ»**

11–12 жовтня 2019 р.

**Київ
2019**

- А43 Актуальні питання суспільних наук: соціологія, політологія, філософія, історія: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 11–12 жовтня 2019 року). – Київ: ГО «Київська наукова суспільнознавча організація», 2019. – 120 с.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Прокопович Л. В. КОНЦЕПЦІЯ ТЕАТРАЛЬНОСТІ СОЦІОКОМУНІКАТИВНИХ ПРОЯВІВ КУЛЬТУРИ В ОСМИСЛЕННІ ТРАНСФОРМАЦІЙ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	49
Ричко В. Ю. ЕТНОКОНФЕСІЙНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПОЧАЇВСЬКОГО МОНАСТІРЯ У КОНТЕКСТІ ОБСТАВИН ЙОГО ЗАСНУВАННЯ 1597 Р.	54
Швед З. В. ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ РЕЛІГІЙНОГО МИСТЕЦТВА У РЕЛІГІСЗНАВСТВІ.....	59
НАПРЯМ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТОЛОГІЇ	
Білоус Л. В. ЧИ ВИСХІДНИЙ ТРЕНД У РОЗВИТКУ ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ?	62
Івасечко О. Я., Ванівська Г. СПІВПРАЦЯ ЄС ТА РФ В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	65
Гжибовська Т. С. СОЦІАЛЬНЕ СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	69
Жур В. Ф. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПОЛІТИКИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРАЇН ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ	71
Зазуляк З. М., Рослонь Д. Т. ПОЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТ СТАЛОЇ ЕНЕРГЕТИКИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ.....	75
Калініченко Б. М. ПРОТИСТОЯННЯ ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНИ	78
Козерод О. В. ХАРАКТЕРНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЄВРЕЙСЬКОЇ ГРОМАДИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ (2018–2019 РР.)	82
Лікарчук Д. С. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ПОЛІТИЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	86
Рудень Д. М. КРИЗА ЛІВОЇ ІДЕОЛОГІЇ ТА ОСОБИСТОСТЕЙ НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 2019 РОКУ	91
Середюк В. Л. ІСПАНІЯ В СУЧАСНОМУ ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРІ	94

Навіть словосполучення «український протестантизм» викликає масу критики та невдоволення.

Таким чином, для сучасних процесів стереотипізації в українському православ'ї характерні політизація, інституціоналізація, десакралізація релігії, спрощення або викривлення основних положень. Актуалізація упередженого ставлення до прихильників однієї з українських православних гілок негативно позначається на міжконфесійних відносинах у країні.

Література:

1. Шевченко В. Конфесійна свідомість в системі цінностей цивілізованого світу / В. Шевченко // РЕЛІГІЯ–СВІТ–УКРАЇНІ: кол. моногр.: у 3-х кн. – Кн. I: Релігія у світі культурно-цивілізаційного діалогу // Українське релігієзнавство. – К., 2010. – № 56. – С. 46–62.
2. Белова О. В. Этнические стереотипы по данным языка и народной культуры славян (этнолингвистическое исследование) : автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.03 / Белова Ольга Владиславовна ; Ин-т славяноведения РАН. – М., 2006. – 35 с.
3. Филипович Л. Стереотипи в релігійній сфері: різноманітність змістів і одноманітність форм / Л. О. Филипович // Університетські наукові записки. – 2009. – № 3. – С. 419–423.

Прокопович Л. В.,
кандидат технічних наук, доцент кафедри культурології,
мистецтвознавства та філософії культури
Одеський національний політехнічний університет
м. Одеса, Україна

КОНЦЕПЦІЯ ТЕАТРАЛЬНОСТІ СОЦІОКОМУНІКАТИВНИХ ПРОЯВІВ КУЛЬТУРИ В ОСМИСЛЕННІ ТРАНСФОРМАЦІЙ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасний світ перебуває у стані суттєвих соціальних, культурних, інституціональних, ціннісних, світоглядних та інших трансформацій. Цей період у розвитку людства характеризується соціальною невизначеністю,

пошуком нових та перевіркою на «міцність» існуючих соціальних та культурних практик, засобів та форм соціальної комунікації, переосмисленням взаємозв'язків в системі «особистість – соціум – культура».

Водночас, в соціальній реальності, незважаючи на бурхливу динамічність та дискретність буття, виявляється своєрідна константа – театральність. Ця константа є однією з інклюзивних, структурно-сутнісних характеристик культури та соціального життя і обумовлює актуальність дослідження театральності соціокомунікативних проявів культури в рамках предмету соціальної філософії, націленої на вивчення сутності та форм існування соціальної реальності.

Характер об'єкту дослідження дозволяє словосполучу «театр буття» використовувати не лише, як художню метафору, а й як дослідницький інструмент для формування концепції театральності соціокомунікативних проявів культури. Ця концепція відповідає тенденціям, що складаються в сучасній науці, коли соціальні зміни потребують нових стратегій наукового пізнання. У філософській думці розширення теоретико-методологічного апарату набуло форми «онтологічного повороту», якій надав поштовху для виділення окремих поворотів: перформативного, лінгвістичного, іконічного, просторового, медіального, семіотичного, постмодерністського, інтерпретаційного тощо.

В соціальній філософії поєднати всі ці підходи дозволяє погляд на соціальну реальність, як на театр, театральну виставу. Цей підхід, як і взагалі пошуки театральності поза межами театру, породив велику кількість теоретичних конструкцій (в працях І. Гофмана, Г. Дебора, Ж. Дерріди, Р. Барта, Ю. Лотмана, Ж. Бодрійяра, Ж. Липовецького, М. Євреїнова, А. Баканурського, Г. Чміль, Н. Корабльової та багатьох інших дослідників), спрямованих на пояснення природи і форм театральності буття в різних аспектах: від культурних практик повсякдення до філософського осмислення соціальної реальності. Деякі з цих конструкцій формують погляд на театралізацію життя не лише, як на ігрову форму буття, а й як на специфічний спосіб соціальної комунікації.

В даному дослідженні цей погляд оформлюється у концепцію театральності соціокомунікативних проявів культури [1], провідною ідеєю якої є усвідомлення того, що театральність виникає лише тоді, коли є «актор» і «публіка», і між ними відбувається акт комунікації. Тобто

наявність комунікації тут є визначальною ознакою і умовою театральності (наряду із ігровим началом, перформативністю, ритуалізацією тощо). Обумовлюється такий підхід ще й тим, що першоелементом виникнення драми і театру, як видів мистецтва, став діалог. Отже, й театральність буття неможливо розглядати без цієї складової. До того ж, визначення діалогу драматичним першоелементом дозволяє припустити, що театральність стала однією з форм «вирастання» людства з первісного міфу: від міфологічної свідомості – до філософського методу пізнання; від містерій міфологічного змісту – до мистецтва драми і театру.

Інший дискурс для осмислення сутності людського буття створюється завдяки концепту «ляльковий театр» буття, який в даній роботі пропонується розглядати і як метафору, і як міфологему. Такий підхід дозволив виявити, що міфопоетика більшості ритуальних ляльок ґрунтується на антропологічній міфологемі про походження людей з ляльок, створених богами. Ця міфологема породжує подвійне світосприйняття: з одного боку, вона відображає сприйняття людиною себе як ляльки у «театрі» життя, з іншого боку – роблячи ляльок, людина сама уподібнюється Творцеві.

Це світосприйняття збереглося і дооформилося у сучасній культурі. Відчуття себе лялькою у «театрі» життя не заважає людині бути одночасно і глядачем в цьому «театрі», і його критиком, і – головне – його інтерпретатором.

Таке ставлення створює умови для формування аксіологічного аспекту осмислення «лялькового театру» буття. Завдяки метафорі, що порівнює людей із ляльками (маріонетками, іграшками), висвітлюються головні цінності людського буття – певні моральні принципи, свобода вибору, індивідуальність особистості, творче начало в людській діяльності тощо.

Намагання не лише інтерпретувати, а й транслювати складний комплекс цінностей, уявлень, життєвих принципів, естетичних вподобань формує соціокомунікативне поле (або середовище) з різними видами комунікації, де лялька виступає своєрідним медіатором між людиною і всесвітом, людиною і суспільством, людиною і культурою.

Все це дає підстави вважати ляльок не лише багатофункціональними предметами культури, а й метафоричним образом/символом, який

дозволяє більш повно зрозуміти природу людини, виявити риси, що визначають її саме як Людину.

Поширення практики театралізації на різні аспекти соціального життя, особливо там, де кожен сам собі актор і сам собі режисер, вимагає перефразування відомої максими про те, що «весь світ – театр, а люди в ньому – актори» на «кожна людина – театр». Тобто сучасний світ – це сукупність індивідуальних, особистісних театрів. Грають всі, грають щось спільне, і при цьому – кожен своє.

В «театрі» життя особливе місце посідає сценографія, важливою частиною якої є костюм та костюмні прикраси. Як носії інформації певного характеру, вони є активною складовою соціокомунікативного простору культури. В повсякденні такий простір може формуватись в ситуаціях, що вимагають від людини створення певного іміджу.

Аналіз практики створення іміджів у «театрі» повсякдення потребує залучення теорії образу, яка наразі еволюціонує від сприйняття образу як простого знаку («картинки», «іконки») до розуміння того, що в деяких випадках образ може набувати більш складних і неоднозначних смислів, тобто виступати в якості символу. Особливо чітко це проявляється саме в тих образах, носіями яких є люди. Ці образи завжди залишають місце для інтерпретації інформації, яка за їх допомогою передається. Саме тому концепцію театральності соціокомунікативних проявів культури можна вважати своєрідною точкою «зборки» різних концепцій-«поворотів», що склалися наразі в сучасній філософії.

Іміджмейкінг є важливою складовою також і в політичному «театрі». Публічна політика завжди орієнтована на пошуки найбільш ефективних способів комунікації з широкими масами (суспільством, населенням, народом, електоратом). Аналіз історичного досвіду показує, що одним з таких способів є привнесення в процес комунікації елементів театральності. Поєднання в політичних «виставах» гри, перформансу, ритуалу, карнавалу, маскараду дозволяє: привернути увагу опонентів; продемонструвати солідарність із протестним рухом; сформувати імідж відповідно до ролі/амплуа, яку політик виконує у політичному «театрі»; створити додаткові канали комунікації політика із «публікою» тощо.

Аналіз тенденції, що складається в сучасній політичній сфері, коли на високі керівні посади (президента, мера тощо) все частіше обираються люди із сфери шоу-бізнесу, показує, що це обумовлено не лише втратою

довіри до «професійних» політиків, а й загальною ситуацією у суспільстві, яка характеризується як соціальний хаос. В цій ситуації актуалізується, скажімо так, колективне підсвідоме з театральним ефектом – коли публіка одночасно і вірить, і не вірить у все, що відбувається на «сцені».

Концепція «соціального хаосу», як одна з базових в сучасній соціальній філософії, розробляється в різних аспектах, що сприяє формуванню різних поглядів на це явище та пропозицій щодо його подолання на рівні сприйняття/відчуття окремою людиною (в працях І. Пригожина, І. Стенгерса, В. Буданова, О. Дзьобань, І. Єршової-Бабенко та інших дослідників). В рамках даної роботи припускається, що впоратись із відчуттям соціального хаосу людям допомагає театралізація життя. Різні приклади це доводять. Тому до існуючих пояснень прагнення людей до театралізації життя пропонується додати ще одне – намагання впоратись із психологічним дискомфортом та екзистенційними страхами в умовах соціального хаосу.

Цей висновок дає підстави говорити не лише про театралізацію життя, як культурну практику, що підвищує ефективність соціальних комунікацій, а й про театралізацію свідомості, як один із способів (наряду із міфологізацією) інтерпретування дійсності [2]. Це не лише складає наукову новизну даної роботи, а й дозволяє окреслити додаткові горизонти для філософського осмислення сутності й форм існування соціальної реальності.

Література

1. Прокопович Л.В. Театральність в соціокомунікативних проявах культури: соціально-філософське дослідження: монографія. Одеса: Екологія, 2019. 336 с.
2. Прокопович Л.В. Театральність буття в умовах соціального хаосу: філософський та психологічний аспекти. Науково-теоретичний альманах «Грані», 2019, Т. 22, № 5, С. 25–36.

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

учасників
міжнародної науково-практичної
конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК: СОЦІОЛОГІЯ,
ПОЛІТОЛОГІЯ, ФІЛОСОФІЯ, ІСТОРІЯ»

11–12 жовтня 2019 р.
м. Київ

Видавник – ГО «Київська наукова суспільнознавча організація»

Адреса для кореспонденції: 04108, м. Київ, вул. 62

Електронна пошта: events@kyivnso.org.ua

Веб-сторінка: www.kyivnso.org.ua Т: +38 066 555 48 60

Підписано до друку 15.10.2019 р. Завано до друку 16.10.2019 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 88.

Тираж 50 прим. Зам. № 1610-19.